

Marek Kwietko-Bębnowski

Ordynacja podatkowa

426 wyjaśnień
i interpretacji

2. wydanie

Wolters Kluwer

Marek Kwietko-Bębnowski

Ordynacja podatkowa

426 wyjaśnień
i interpretacji

2. wydanie

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 15 września 2016 r.

Wydawca
Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący
Kinga Zajac

Opracowanie redakcyjne i łamanie
JustLuk

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2016

ISBN: 978-83-8092-767-4

2. wydanie

1. wydanie ukazało się pod tytułem

Ordynacja podatkowa. 366 wyjaśnień i interpretacji, 2013

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	23
WSTĘP	27
CZEŚĆ PIERWSZA	
ZOBOWIĄZANIA PODATKOWE	29
Rozdział 1	
Zakres stosowania przepisów ordynacji podatkowej	31
1. Cel uchwalenia ordynacji podatkowej	31
2. Zakres przedmiotowy ustawy	31
3. Zasada <i>in dubio pro tributario</i>	33
Rozdział 2	
Podatek, opłata, niepodatkowa należność budżetowa	37
4. Podatek	37
5. Opłata i niepodatkowa należność budżetowa	37
6. Składki na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Fundusz)	40
7. Kary pieniężne nakładane na przedsiębiorców na podstawie przepisów ustawy o transporcie drogowym	42
8. Opłaty z tytułu składek ZUS na ubezpieczenia społeczne	46
9. Opłata planistyczna i adiacencka	48
10. Odpady, opłata produktowa, sankcje i kary pieniężne	52
11. Kary pieniężne nakładane w trybie przepisów o informowaniu o cenach towarów i usług	55
12. Kary pieniężne nakładane przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK)	55
13. Opłaty za koncesje udzielone według przepisów prawa energetycznego	56
14. Cło a podatek	57
15. Inne przypadki odesłania w ustawach do przepisów działu III ordynacji podatkowej	59
Rozdział 3	
Obowiązek podatkowy i zobowiązanie podatkowe	60
16. Obowiązek podatkowy a zobowiązanie podatkowe	60
17. Publicznoprawny charakter obowiązków i zobowiązań podatkowych	63
18. Decyzje reformatoryjne organu odwoławczego ustalające zobowiązanie podatkowe	64
19. Nabycie spadku a powstanie zobowiązania podatkowego	65
20. Niedobory wyrobów akcyzowych objętych zwolnieniem od podatku a powstanie obowiązku podatkowego	66
21. Charakter zobowiązania podatkowego w podatku od towarów i usług	68

Rozdział 4

Termin płatności podatku, zaległość podatkowa	69
22. Zaliczka na podatek dochodowy a zaległość podatkowa	69
23. Termin zapłaty podatku a termin powstania zobowiązania podatkowego w podatkach dochodowych	71
24. Termin płatności podatku i zaległość podatkowa	72
25. Stwierdzenie istnienia zaległości podatkowej	73
26. Nienależny zwrot podatku a zaległość podatkowa	76
27. Termin płatności podatku	77
28. Potrącenie zobowiązań i zaległości podatkowych z wierzytelności wobec Skarbu Państwa	78

Rozdział 5

Odsetki za zwłokę i opłata prolongacyjna	81
29. Odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych	81
30. Obniżona stawka odsetek za zwłokę od dnia 1 stycznia 2016 r.	82
31. Podwyższona stawka odsetek za zwłokę od dnia 1 stycznia 2016 r.	83
32. Sposób zaliczania wpłaty podatku lub nadpłaty na należność główną i odsetki za zwłokę	85
33. Obniżona stawka odsetek za zwłokę a złożenie korekty deklaracji w wyniku czynności sprawdzających	86
34. Obniżona stawka odsetek za zwłokę od 2009 r. do 2015 r. a przepisy intertemporalne	87
35. Obniżona stawka odsetek za zwłokę od 2016 r. a przepisy intertemporalne	89
36. Wcześniejsze wykazanie obowiązku podatkowego w podatku od towarów i usług a odsetki za zwłokę	90
37. Przyczyny opóźnienia w wydaniu decyzji niezależne od organu i ich wpływ na zaniechanie poboru odsetek	92
38. Przyczyny opóźnienia w wydaniu decyzji leżące po stronie podatnika a zaniechanie poboru odsetek	95
39. Tryb ubiegania się o zaniechanie poboru odsetek za zwłokę przez organ podatkowy	95
40. Sumowanie terminów procesowych przy zaniechaniu naliczania odsetek za zwłokę	98
41. Opłata prolongacyjna	99

Rozdział 6

Nadpłata, zaliczenie nadpłaty na poczet zaległości podatkowych	101
42. Nadpłata	101
43. Postępowanie w sprawie stwierdzenia nadpłaty a postępowanie wymiarowe do końca 2015 r.	102
44. Postępowanie w sprawie stwierdzenia nadpłaty a postępowanie wymiarowe od 2016 r.	109
45. Oprocentowanie nadpłaty w przypadku uchylecia decyzji lub stwierdzenia jej nieważności	110
46. Dysponowanie nadpłatą przez podatnika	114
47. Postanowienie w sprawie zaliczenia wpłaty na poczet zaległości podatkowych	114

48. Zaliczanie nadpłaty podatku na poczet zaległości podatkowej wynikającej z decyzji nieostatecznej	116
49. Zwrot nadwyżki podatku od towarów i usług a przepisy o nadpłacie	117
50. Zaliczenie kwoty zwrotu podatku od towarów i usług na poczet innych zobowiązań podatkowych	120
51. Zaliczenie nadpłaty spółki cywilnej na poczet zobowiązań wspólników	120
52. Moment powstania i oprocentowanie nadpłaty w podatkach dochodowych	122
53. Termin zwrotu nadpłaty a oprocentowanie nadpłaty	124
54. Ogłoszenie upadłości przedsiębiorcy a dysponowanie nadpłatą przez organ podatkowy	125
55. Likwidacja lub rozwiązanie spółki z o.o. w organizacji a odzyskanie nadpłaty	126
56. Stwierdzenie nadpłaty a pobranie podatku przez płatnika	127
57. Nadpłata w podatku akcyzowym oraz podatku od towarów i usług a prawo do jej zwrotu na rzecz wspólników rozwiązanych spółek cywilnych	128
58. Nadpłata w podatku akcyzowym	129
59. Oprocentowanie opóźnionego zwrotu podatku akcyzowego i podatku od towarów i usług	132
60. Wygaśnięcie zobowiązania podatkowego wskutek przeniesienia własności rzeczy lub praw majątkowych a możliwość stwierdzenia nadpłaty	134
61. Upływ terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego w toku rozpoznawania wniosku o stwierdzenie nadpłaty	135
62. Oprocentowanie nadpłaty a konieczność złożenia skorygowanego zeznania (deklaracji)	136
63. Zwrot podatku od towarów i usług po wyroku Trybunału Konstytucyjnego lub Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej a przepisy o nadpłacie i jej oprocentowaniu	137
64. Nadpłata powstała w wyniku orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej a wniosek o zwrot nadpłaty złożony po upływie terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego	140
65. Zapłata podatku przez osobę trzecią a prawo do złożenia wniosku o stwierdzenie nadpłaty	144
66. Moment zaliczenia nadpłaty na poczet zaległości podatkowych	145
67. Wniosek o stwierdzenie nadpłaty w przypadku istnienia w obrocie prawnym decyzji ustalającej lub określającej wysokość zobowiązania podatkowego	146
68. Nowa treść decyzji stwierdzającej nadpłatę od dnia 1 stycznia 2016 r.	147
69. Omyłkowy zwrot podatku tytułem nadpłaty	147
70. Nadpłata w zaliczce na podatek dochodowy	148
71. Kwestionowanie wysokości oprocentowania zwróconej nadpłaty	149

Rozdział 7

Zabezpieczenie wykonania zobowiązań podatkowych	150
72. Zabezpieczenie wykonania zobowiązań podatkowych	150
73. Ustawowe przesłanki zabezpieczenia wykonania zobowiązania podatkowego	156
74. Pełnomocnictwo szczególne w postępowaniu zabezpieczającym toczącym się w trakcie postępowania podatkowego lub kontroli podatkowej	158

75. Organ uprawniony do dokonania zabezpieczenia należności podatkowych	164
76. Wygaśnięcie decyzji o zabezpieczeniu a postępowanie odwoławcze od tej decyzji	165
77. Decyzja o zabezpieczeniu a przybliżona kwota zobowiązania podatkowego	167
78. Odmowa przyjęcia zabezpieczenia przez organ podatkowy	168
79. Charakter prawny decyzji o zabezpieczeniu	169

Rozdział 8

Wygasanie zobowiązań podatkowych	170
80. Wygasanie zobowiązań podatkowych współnika spółki osobowej wskutek zapłaty podatku z rachunku bankowego spółki, zapłata podatku przez osobę trzecią	170
81. Przeniesienie własności rzeczy lub praw majątkowych w zamian za zaległości podatkowe	172
82. Wyegzekwowanie kwoty zaległości podatkowej w drodze egzekucji administracyjnej a wygaśnięcie zobowiązania podatkowego	173
83. Wygaśnięcie zobowiązania podatkowego wskutek zapłaty a jego przedawnienie	174
84. Zapłata podatku wynikającego z decyzji nieostatecznej a wygaśnięcie zobowiązania podatkowego	175

Rozdział 9

Przedawnienie	177
85. Przedawnienie prawa do wydania decyzji ustalającej wysokość zobowiązania podatkowego	177
86. Przedawnienie prawa do wydania decyzji w podatku od nieruchomości dla osoby fizycznej	179
87. Przedawnienie zobowiązania podatkowego a podatek dochodowy od osób fizycznych od dochodów ze źródeł nieujawnionych	180
88. Przedawnienie prawa do wydania decyzji określającej wysokość zobowiązania podatkowego	185
89. Strata w podatku dochodowym a przedawnienie	185
90. Nieefektywna egzekucja a skutek przerwania biegu terminu przedawnienia	192
91. Zastosowanie środka egzekucyjnego przez niewłaściwy organ a skutek przerwania biegu terminu przedawnienia	192
92. Czynność egzekucyjna na podstawie decyzji uchylonej w toku instancji a skutek w postaci przerwania biegu terminu przedawnienia	193
93. Kumulatywność przesłanek przerwania biegu terminu przedawnienia wskutek zastosowania środka egzekucyjnego, o którym podatnik został zawiadomiony	196
94. Przedawnienie nienależnego zwrotu podatku od towarów i usług	199
95. Przedawnienie odsetek od zaliczek	200
96. Przekształcenie zajęcia zabezpieczającego w zajęcie egzekucyjne a przerwanie biegu terminu przedawnienia	202
97. Brak przedawnienia zobowiązań podatkowych zabezpieczonych hipoteką przymusową lub zastawem skarbowym	203
98. Przedmiot zabezpieczenia hipoteką przymusową lub zastawem skarbowym a nadwyżka podatku naliczonego nad należnym w podatku od towarów i usług	207
99. Przedawnienie prawa do zwrotu nadpłaty	208

100. Przedawnienie odsetek od niezapłaconych w terminie lub zanizonych zaliczek na podatek dochodowy	209
101. Zawieszenie terminu przedawnienia zobowiązań podatkowych w związku z wszczęciem postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe	210
Rozdział 10	
Ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych	213
102. Pojęcie ważnego interesu podatnika i interesu publicznego jako przesłanek zastosowania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych	213
103. Regulacje dotyczące udzielania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych w odniesieniu do przedsiębiorców	220
104. Wymagania dotyczące składania wniosku o udzielenie ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych przez przedsiębiorcę	221
105. Znaczenie postanowienia przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego w przedmiocie ulg w spłacie zobowiązań podatkowych	223
Rozdział 11	
Szacowanie podstawy opodatkowania	225
106. Szacowanie podstawy opodatkowania	225
107. Obowiązek szacowania dochodu przy nieznanach kosztach jego uzyskania	227
108. Szacowanie wysokości zaliczek na podatek dochodowy a odsetki od zaliczek niezapłaconych w terminie	229
109. Szacowanie podstawy opodatkowania w podatku od towarów i usług dla podatników czynnych	230
110. Procedura porozumień w sprawie cen transferowych od 2016 r.	234
111. Tryb i zasady szacowania dochodów podmiotów powiązanych	238
Rozdział 12	
Podatnik i płatnik	239
112. Status podatnika	239
113. Agencja celna a status podatnika podatku importowego od towarów i usług	239
114. Spółka cywilna a status podatnika w podatku akcyzowym	243
115. Małżeństwo a status podatnika podatku dochodowego od osób fizycznych	246
116. Status podatkowej grupy kapitałowej	250
117. Odpowiedzialność płatnika za podatek niepobrany lub podatek pobrany, a niewpłacony	252
118. Komornik sądowy płatnikiem podatku od towarów i usług	253
119. Odpowiedzialność płatnika w przypadku wygaśnięcia zobowiązania podatkowego wskutek zapłaty podatku przez podatnika	259
120. Wynagrodzenie płatnika z tytułu terminowego wpłacania podatków	260
121. Przedawnienie prawa do żądania zwrotu nienależnego wynagrodzenia płatnika z tytułu terminowego wpłacania podatków	262

Rozdział 13

Deklaracje, e-deklaracje	264
122. E-deklaracje i pełnomocnictwo do ich podpisywania	264
123. Deklaracja VAT a korekta podatku od towarów i usług wykazanego na „pustej” fakturze VAT	266
124. Druk deklaracji i formuła odpowiedzialności karnej	268

Rozdział 14

Właściwość organów podatkowych	270
125. Właściwość i zakres działania naczelników „dużych” urzędów skarbowych	270
126. Właściwość miejscowa naczelnika „dużego” urzędu skarbowego jako organu egzekucyjnego	272
127. Zmiana właściwości organu podatkowego w trakcie postępowania podatkowego lub kontroli podatkowej	274
128. Wyznaczenie organu podatkowego w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa lub konieczności zabezpieczenia dowodów	276
129. Przekazanie sprawy organowi kontroli skarbowej	278
130. Właściwość miejscowa organu podatkowego po zmianie adresu siedziby lub miejsca zamieszkania płatnika podatku dochodowego od osób fizycznych	280
131. Właściwość miejscowa organu podatkowego dla następcy prawnego	281
132. Miejsce zamieszkania osoby fizycznej a właściwość miejscowa organu podatkowego	281

Rozdział 15

Interpretacje indywidualne i ogólne	283
133. Właściwość miejscowa organów upoważnionych do wydawania interpretacji indywidualnych	283
134. Legitymacja procesowa do złożenia wniosku o interpretację indywidualną	287
135. Interpretacja indywidualna aktem niepodzielnym	289
136. Niezbędne cechy interpretacji indywidualnej	289
137. Interpretacja indywidualna a przepisy ustaw „niepodatkowych”	291
138. Uzasadnienie interpretacji indywidualnej uznającej stanowisko wnioskodawcy za nieprawidłowe	292
139. Brak możliwości prowadzenia postępowania dowodowego w postępowaniu o wydanie interpretacji indywidualnej	293
140. Termin wydania interpretacji indywidualnej	295
141. Interpretacje indywidualne a wykładnia prawa procesowego	297
142. Konieczność uwzględniania przepisów unijnych przy wydawaniu interpretacji indywidualnych	298
143. Możliwość złożenia wniosku o wydanie kolejnej interpretacji indywidualnej w tym samym stanie faktycznym	300
144. Sukcesja prawna funkcji ochronnej interpretacji indywidualnej	300
145. Możliwość zmiany zaskarżonej interpretacji indywidualnej przez sąd administracyjny na niekorzyść wnioskodawcy	303

146. Interpretacja indywidualna a optymalizacja podatkowa	305
147. Interpretacja indywidualna a przepisy podatkowe obowiązujące w innych krajach	307
148. Upływ terminu udzielenia interpretacji indywidualnej wskutek niezasadnego postanowienia o pozostawieniu wniosku o udzielenie interpretacji indywidualnej bez rozpatrzenia	308
149. Wniosek o wydanie interpretacji indywidualnej składany przez osobę prawną a wypis z KRS	311
150. Zakres funkcji ochronnej interpretacji indywidualnej przy powtarzających się (okresowych) stanach faktycznych	312
151. Związanie organu zakresem problemu przedłożonym we wniosku o wydanie interpretacji indywidualnej	313
152. Konieczność uwzględnienia w interpretacji indywidualnej wskazanych przez wnioskodawcę orzeczeń sądów	316
153. Błąd organu interpretacyjnego nie musi oznaczać prawidłowości stanowiska wnioskodawcy	316
154. Bezprzedmiotowość wniosku o interpretację indywidualną z powodu zbiegu z zagadnieniem rozstrzygniętym interpretacją ogólną	317
155. Tryb zmiany interpretacji indywidualnej przez organ	319
156. Możliwość wystąpienia z wnioskiem o wydanie interpretacji indywidualnej po zakończeniu kontroli podatkowej, a przed wszczęciem postępowania podatkowego	324
157. Wniosek wspólny o wydanie interpretacji indywidualnej	325
158. Ochrona podmiotów realizujących zamówienia publiczne	327
159. Moc wiążąca interpretacji ogólnych	327
160. Kompetencje Ministra Finansów do zmiany, uchylecia i stwierdzenia wygaśnięcia interpretacji indywidualnej	328
161. Stwierdzenie nieważności interpretacji indywidualnej	329
162. Zaskarżenie interpretacji indywidualnej, odnoszącej się do kilku stanów faktycznych	331
163. Śmierć strony postępowania sądownoadministracyjnego w sprawie skargi na interpretację indywidualną	331
164. Interpretacja indywidualna nie może zastąpić decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej	333
165. Termin na wydanie interpretacji po uchyleniu jej przez sąd administracyjny	334
Rozdział 16	
Przeciwdziałanie unikaniu opodatkowania	336
166. Klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania	336
167. Relacje między zasadą <i>in dubio pro tributario</i> a klauzulą przeciwko unikaniu opodatkowania	343
168. Problem działania wstecz klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania	345
169. Postępowanie podatkowe w przypadku unikania opodatkowania	347
170. Rada do Spraw Przeciwdziałania Unikaniu Opodatkowania oraz opinie zabezpieczające	350
171. Interpretacje indywidualne a klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania	353

Rozdział 17

Zaświadczenia	354
172. Charakter prawny zaświadczenia	354
173. Odmowa wydania zaświadczenia o żądanej treści	356
174. Odmowa wydania zaświadczenia o wysokości zaległości podatkowych zbywcy a odpowiedzialność podatkowa nabywcy przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części	357
175. Zaświadczenie a zasada zaufania do organów podatkowych	358
176. Zaświadczenie o przedawnieniu prawa do wydania decyzji ustalającej wysokość zobowiązania podatkowego w podatku od spadków i darowizn	359

Rozdział 18

Księgi podatkowe, rachunki	360
177. Przepisy o prowadzeniu ksiąg podatkowych a obowiązki podatkowe	360
178. Okres przechowywania ksiąg rachunkowych	360
179. Rok podatkowy a rok kalendarzowy	361
180. Obowiązek wystawiania rachunków a status rolnika i pojęcie pozarolniczej działalności gospodarczej	364

Rozdział 19

Prawa i obowiązki następców prawnych i podmiotów przekształconych	368
181. Sukcesja uniwersalna majątkowych praw i obowiązków spadkodawcy	368
182. Sukcesja uniwersalna a zobowiązanie w podatku od towarów i usług spadkodawcy	370
183. Tryb postępowania i charakter prawny decyzji o odpowiedzialności podatkowej spadkobierców	371
184. Wpływ sposobu przyjęcia spadku na sytuację prawnopodatkową spadkobiercy	377
185. Sukcesja uniwersalna a dochody ze źródeł nieujawnionych spadkodawcy	377
186. Charakter decyzji o zakresie odpowiedzialności spadkobierców	380
187. Wniosek spadkobiercy o zwrot nadpłaty powstałej za życia spadkodawcy	384
188. Przejęcie praw i obowiązków podatnika podatku od towarów i usług	386
189. Przekształcenie przedsiębiorcy w spółkę kapitałową a sukcesja uniwersalna	386
190. Przekształcenie przedsiębiorcy w spółkę kapitałową a prawo do ulgi na nowe kasy fiskalne	390
191. Przekształcenie spółki kapitałowej w osobową a prawo do korekty zeznania CIT-8	392
192. Koszty uzyskania przychodów a dziedziczone prawa majątkowe	394
193. Wniesienie przedsiębiorstwa jednostki budżetowej do spółki kapitałowej a sukcesja uniwersalna	396
194. Połączenie spółek kapitałowych przez przejęcie a możliwość rozliczenia straty spółki przejmowanej przez spółkę przejmującą w kolejnych latach podatkowych	397
195. Nadpłata a sukcesja podatkowych praw majątkowych	400
196. Podział spółki przez wydzielenie a prawo do ulgi na złe długi w podatku VAT	401
197. Zobowiązania podatkowe spadkodawcy a wysokość podstawy opodatkowania podatkiem od spadków i darowizn	403

Rozdział 20

Odpowiedzialność podatkowa osób trzecich	405
198. Charakter odpowiedzialności podatkowej osób trzecich	405
199. Odpowiedzialność podatkowa płatnika lub inkasenta a odpowiedzialność osób trzecich	407
200. Charakter decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej	408
201. Przedawnienie prawa do wydania decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej	409
202. Postępowanie odwoławcze od decyzji orzekającej o odpowiedzialności osoby trzeciej	411
203. Odpowiedzialność rozwiedzionego małżonka podatnika	412
204. Odpowiedzialność członka rodziny podatnika	414
205. Odpowiedzialność nabywcy przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa	416
206. Postanowienie o odmowie wydania zaświadczenia a odpowiedzialność nabywcy przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa	418
207. Odpowiedzialność osoby trzeciej – firmanta – za zobowiązania podatkowe firmowanego	419
208. Odpowiedzialność wspólników spółek osobowych	421
209. Przekształcenie spółki cywilnej w kapitałową a odpowiedzialność wspólników spółki cywilnej	424
210. Przedawnienie zobowiązania podatkowego podatnika a decyzja o odpowiedzialności osoby trzeciej	425
211. Przesłanka winy członka zarządu a orzeczenie o jego odpowiedzialności jako osoby trzeciej	427
212. Przesłanka wskazania mienia spółki, z którego egzekucja umożliwia zaspokojenie Skarbu Państwa, a orzeczenie o odpowiedzialności członka zarządu	433
213. Podział obowiązków i kwalifikacje członków zarządu a orzeczenie o odpowiedzialności członka zarządu jako osoby trzeciej	435
214. Ocena przesłanki bezskuteczności egzekucji	436
215. Wadliwość postępowania egzekucyjnego wobec spółki a orzeczenie o odpowiedzialności członka zarządu	438
216. Pojęcie właściwego czasu na zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki a odpowiedzialność członka zarządu	439
217. Wieloosobowy zarząd spółki a postępowanie w sprawie odpowiedzialności członka zarządu	440
218. Temporalny aspekt odpowiedzialności członka zarządu	442
219. Postępowanie restrukturyzacyjne a odpowiedzialność członka zarządu	443

CZĘŚĆ DRUGA

PROCEDURY PODATKOWE	445
----------------------------------	-----

Rozdział 1

Zasady ogólne postępowania podatkowego	447
220. Rola zasad ogólnych w procesie wymiaru podatków	447
221. Zasada legalizmu	450
222. Zasada budzenia zaufania do organów podatkowych i zasada informowania	451

223. Zasada prawdy obiektywnej	455
224. Zasada czynnego udziału strony w postępowaniu	457
225. Zasada przekonywania strony	459
226. Zasada szybkości postępowania	461
227. Zasada pisemności	462
228. Zasada dwuinstancyjności	463
229. Zasada trwałości decyzji ostatecznych	465
230. Zasada jawności postępowania dla stron	467

Rozdział 2

Wyłączenie pracownika urzędu lub funkcjonariusza	469
231. Wyłączenie pracownika urzędu a przesłanka jego bezstronności	469
232. Wyłączenie pracownika urzędu a przesłanka udziału w wydaniu zaskarżonej decyzji	471
233. Wyłączenie pracownika a postępowanie uzupełniające	472

Rozdział 3

Strona i pełnomocnik strony	477
234. Status strony w postępowaniu podatkowym	477
235. Byli wspólnicy spółki cywilnej a status strony postępowania w sprawie zwrotu nadpłaty w podatku akcyzowym i podatku od towarów i usług	478
236. Byli wspólnicy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji a status strony postępowania w sprawie zwrotu nadpłaty	481
237. Ogłoszenie upadłości spółki kapitałowej a status syndyka jako strony postępowania podatkowego	483
238. Zarząd osoby prawnej a status strony postępowania podatkowego	484
239. Ustanowienie kuratora dla osoby nieobecnej	485
240. Udzielenie pełnomocnictwa do sprawy podatkowej do końca 2015 r.	490
241. Udzielenie pełnomocnictwa do sprawy podatkowej od 2016 r.	496
242. Pełnomocnictwo złożone w toku kontroli podatkowej a reprezentacja mocodawcy w toku postępowania podatkowego	503
243. Pełnomocnictwo przed organem I instancji a umocowanie do złożenia odwołania	505
244. Forma odwołania pełnomocnictwa	506
245. Niezłożenie dokumentu pełnomocnictwa przez pełnomocnika wezwanego do usunięcia braku formalnego odwołania od decyzji	507
246. Reprezentacja spółki cywilnej w postępowaniu podatkowym	508
247. Doręczenie pisma z pominięciem ustanowionego w postępowaniu pełnomocnika	509
248. Wielość pełnomocników i pełnomocnictwo substytucyjne a opłata skarbową	510
249. Obowiązek działania pełnomocnika po wypowiedzeniu pełnomocnictwa	511

Rozdział 4

Terminy i załatwianie spraw w postępowaniu podatkowym	516
250. Terminy i sposoby ich obliczania	516
251. Przywrócenie terminu	518
252. Przesłanka braku winy a przywrócenie terminu	520

253. Odmowa przywrócenia terminu wniesienia odwołania a postanowienie stwierdzające uchybienie terminowi wniesienia odwołania	521
254. Podanie wniesione do niewłaściwego organu a zachowanie terminu	524
255. Pojęcie podania w przepisach ordynacji podatkowej	525
256. Terminy załatwiania spraw podatkowych	527
257. Ponaglenie a złożenie skargi na bezczynność organu podatkowego lub przewlekłe prowadzenie postępowania	529
258. Termin rozpatrzenia ponaglenia przez organ podatkowy wyższego stopnia lub Ministra Finansów a skarga na bezczynność organu	535
259. Skarga na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania	538
260. Tryb wnoszenia skargi na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania przez organ podatkowy I instancji	541

Rozdział 5

Wszczęcie postępowania	544
261. Skutki prawne czynności organu dokonanych przed wszczęciem postępowania	544
262. Przedawnienie prawa do wszczęcia postępowania podatkowego	545
263. Doręczenie zastępcze postanowienia o wszczęciu postępowania z urzędu	546
264. Data wszczęcia postępowania na żądanie strony w sprawie stwierdzenia nadpłaty a przerwanie biegu terminu przedawnienia zwrotu nadpłaty	549
265. Przesłanki odmowy wszczęcia postępowania podatkowego na żądanie strony	551
266. Zakaz wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nadpłaty w toku postępowania podatkowego i kontroli podatkowej a przedawnienie prawa do zwrotu nadpłaty	552
267. Pozostawienie podania bez rozpatrzenia	553
268. Podania wnoszone drogą elektroniczną	554

Rozdział 6

Doręczenia	558
269. Doręczenia w ordynacji podatkowej – uwagi ogólne	558
270. Doręczenie pisma osobie fizycznej w jej mieszkaniu	561
271. Doręczenie pisma pełnoletniemu domownikowi, sąsiadowi lub dozorczy domu	563
272. Doręczenie pisma osobie fizycznej w miejscu pracy	564
273. Doręczenie zastępcze przez pozostawienie pisma na poczcie lub w urzędzie gminy	567
274. Doręczenie zastępcze na adres osoby fizycznej wykazany w formularzu NIP-1 lub NIP-3	571
275. Doręczanie pism osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym	573
276. Odmowa przyjęcia pisma a skutek doręczenia	575
277. Doręczenie kopii decyzji podatkowej a skutek doręczenia	575
278. Doręczenie decyzji stronie postępowania z pominięciem ustanowionego pełnomocnika	577
279. Zmiana pełnomocnika w toku postępowania a skuteczność doręczenia zastępczego	579
280. Doręczanie pism pełnomocnikowi substytucyjnemu	583

Rozdział 7	
Wezwania, protokoły, adnotacje	584
281. Tryb, przesłanki i rygor wezwania przez organ podatkowy	584
282. Wezwania w formie telefonicznej	586
283. Kryterium „niezbędności” przy wezwaniach	587
284. Wezwania – kryteria stosowania	589
285. Wezwanie opornego świadka a zasada prawdy obiektywnej	591
286. Metryka sprawy	591
287. Protokoły	593
288. Adnotacje	595
Rozdział 8	
Udostępnianie akt	596
289. Pojęcie akt sprawy	596
290. Prawo strony do wglądu i żądania kopii akt sprawy	597
291. Prawo strony do żądania wydania kopii akt sprawy w formie elektronicznej	599
292. Odmowa umożliwienia stronie zapoznania się z dokumentami z akt sprawy	600
293. Przesłanki wyłączenia dokumentów z akt sprawy ze względu na interes publiczny	603
294. Wyłączenie dostępności akt sprawy a wyłączenie dostępności poszczególnych dokumentów	605
Rozdział 9	
Dowody	606
295. Przesłanka zgodności z prawem dowodów w ordynacji podatkowej	606
296. Dowód z dokumentu	608
297. Protokoły przesłuchań świadków z innych postępowań a zasada czynnego udziału strony w postępowaniu	613
298. Dowód z informacji uzyskanej przez telefon	618
299. Istota zasady kompletności materiału dowodowego	619
300. Zasada swobody w ocenie materiału dowodowego	619
301. Granice swobody organu podatkowego w kwestii przeprowadzenia dowodu	620
302. Moc dowodowa faktów znanych powszechnie oraz znanych organowi podatkowemu z urzędu	622
303. Obowiązek organu podatkowego w przeprowadzeniu dowodu wskazanego przez stronę postępowania	623
304. Szczególna moc dowodowa dokumentów urzędowych	626
305. Dowody w języku obcym	627
306. Obowiązek tłumaczenia na własny koszt dowodów obcojęzycznych	628
307. Decyzja podatkowa w innym postępowaniu dowodem w sprawie	630
308. Opinia prawna na zlecenie strony a dowód z opinii biegłego	634
309. Znaczenie opinii biegłego w postępowaniu podatkowym	635
310. Dowód z oględzin	639
311. Prawo strony do udziału w przeprowadzaniu dowodu z zeznań świadków	640
312. Wystąpienie przez organ podatkowy do sądu powszechnego o ustalenie stosunku prawnego lub prawa	641

313. Ciężar dowodu w postępowaniu podatkowym	647
314. Dowód z zeznań świadka	649
315. Obowiązek stawiennictwa świadka i zwrot poniesionych kosztów stawiennictwa	651
316. Konfrontacja zeznań świadków na gruncie ordynacji podatkowej	653
317. Nagrywanie procesu przesłuchiwania świadków przez stronę postępowania	654
318. Przesłuchanie strony a wyjaśnienia składane przez stronę jako dowody w postępowaniu podatkowym	655
319. Obowiązek wyznaczenia terminu wypowiedzenia się strony w sprawie zgromadzonego materiału dowodowego przed wydaniem decyzji	657
320. Ograniczenia zasady zupełności materiału dowodowego	660
321. Dowód z ksiąg podatkowych	661
322. Przekazanie ksiąg podatkowych i dowodów księgowych w formie elektronicznej	663
323. Dowody przeprowadzone z naruszeniem przepisów prawa w zakresie kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy	667
 Rozdział 10	
Zawieszenie postępowania	669
324. Forma rozstrzygnięcia w sprawie zawieszenia postępowania podatkowego	669
325. Obligatoryjność zawieszenia postępowania podatkowego w przypadku śmierci strony	670
326. Skutki zawieszenia postępowania podatkowego	671
 Rozdział 11	
Decyzje i postanowienia	673
327. Przesłanki umorzenia postępowania podatkowego	673
328. Decyzja administracyjna jako forma orzekania organu podatkowego	676
329. Forma podjęcia rozstrzygnięcia w zakresie wykreślenia podatnika z rejestru jako podatnika podatku od towarów i usług	677
330. Niezbędne elementy decyzji podatkowej	681
331. Oznaczenie organu podatkowego, strony i daty wydania decyzji	682
332. Powołanie podstawy prawnej decyzji	684
333. Rozstrzygnięcie decyzji	684
334. Rozstrzygnięcie decyzji podatkowej dotyczącej zobowiązań w podatku od towarów i usług	685
335. Uzasadnienie faktyczne i prawne decyzji podatkowej	687
336. Uzasadnienie faktyczne i prawne decyzji organu odwoławczego	689
337. Podpis osoby upoważnionej na decyzji podatkowej	690
338. Skutek prawny doręczenia decyzji	694
339. Doręczenie odpisu lub kopii decyzji stronie postępowania	694
340. Wydanie decyzji a niekwestionowanie wysokości zobowiązania podatkowego	696
341. Prostowanie błędów rachunkowych i innych oczywistych omyłek w decyzji	697
342. Prawo strony do uzyskania wyjaśnienia wątpliwości co do treści decyzji	701
343. Instytucja uzupełnienia decyzji	702
344. Możliwość uzupełnienia postanowienia o wszczęciu postępowania podatkowego	705
345. Błędne pouczenie w decyzji co do prawa odwołania lub skargi do właściwego sądu	706
346. Możliwość zaskarżenia samego uzasadnienia decyzji podatkowej	707

Rozdział 12

Odwołania i zażalenia	710
347. Autokontrola organu podatkowego I instancji	710
348. Wymogi formalne odwołania od decyzji podatkowej	712
349. Ostateczność postanowień organu odwoławczego w sprawie niedopuszczalności odwołania, uchybienia terminowi złożenia odwołania i pozostawienia odwołania bez rozpatrzenia	716
350. Niedopuszczalność odwołania	717
351. Wymiar uzupełniający	719
352. Dodatkowe postępowanie uzupełniające organu odwoławczego	720
353. Fakultatywny charakter przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przez organ odwoławczy	722
354. Decyzja organu odwoławczego określająca zobowiązanie w podatku od towarów i usług za kilka okresów rozliczeniowych	723
355. Zażalenie na postanowienie organu podatkowego	724

Rozdział 13

Wykonalność decyzji	725
356. Zasada i znaczenie wstrzymania wykonalności decyzji nieostatecznej	725
357. Charakter postępowania w sprawie nadania decyzji nieostatecznej rygoru natychmiastowej wykonalności	730
358. Przesłanka upływu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego dla nadania decyzji nieostatecznej rygoru natychmiastowej wykonalności	736
359. Postanowienie o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności a doręczenie tej decyzji	739
360. Nieprawidłowy numer decyzji w postanowieniu o nadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności	741
361. Wstrzymanie wykonania decyzji ostatecznej	742
362. Złożenie wniosku o wstrzymanie wykonalności decyzji ostatecznej a czynności egzekucyjne organu podatkowego	746
363. Ustalenie przesłanki braku majątku, na którym można ustanowić hipotekę lub zastaw skarbowy, do nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności	747
364. Ustalenie przesłanki zbywania majątku znacznej wartości do nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności	748
365. Przesłanka toczącego się postępowania egzekucyjnego w zakresie innych należności pieniężnych do nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności	749
366. Zmiana stanu faktycznego pomiędzy wydaniem postanowienia o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności a rozpatrzeniem zażalenia na to postanowienie przez organ odwoławczy	750
367. Uchylenie postanowienia o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności a skutki podjętych czynności egzekucyjnych	751
368. Zażalenie na postanowienie w sprawie nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności a wydanie decyzji ostatecznej przed rozpatrzeniem zażalenia	752

Rozdział 14

Wznowienie postępowania	754
369. Tryb wznowienia postępowania podatkowego	754
370. Właściwość organu podatkowego do wznowienia postępowania	757
371. Właściwość organu kontroli skarbowej do wznowienia postępowania i stwierdzenia nieważności decyzji ostatecznej	758
372. Rodzaje decyzji w postępowaniu wznowionym	759
373. Brak udziału strony w postępowaniu przesłanką wznowienia postępowania	760
374. Brak udziału strony w kontroli podatkowej a przesłanka wznowienia postępowania	763
375. Kwestionowanie skutecznego doręczenia decyzji pierwszoinstancyjnej a przesłanki wznowienia postępowania lub przywrócenia terminu wniesienia odwołania	764
376. Znaczenie terminu „powzięcie wiadomości o treści decyzji”	765
377. Przesłanka nowych okoliczności faktycznych lub nowych dowodów w sprawie	766
378. Nowe dowody w sprawie na etapie postępowania sądownoadministracyjnego a przesłanka wznowienia postępowania	769
379. Przesłanka fałszywości dowodów, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne	774
380. Zakres orzekania organu podatkowego w sprawie wznowienia postępowania	775
381. Wznowienie postępowania po upływie terminu przedawnienia do wydania decyzji ustalającej wysokość zobowiązania podatkowego lub po upływie terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego	776

Rozdział 15

Stwierdzenie nieważności decyzji	779
382. Charakter postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji	779
383. Przesłanka rażącego naruszenia prawa	780
384. Pojęcie rażącego naruszenia prawa w kontekście prawa unijnego	786
385. Zbieg skargi do sądu administracyjnego i trybu nadzwyczajnego	789
386. Odmowa wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji	793
387. Charakter terminu złożenia żądania o stwierdzenie nieważności decyzji	798
388. Przesłanka braku podstawy prawnej przy stwierdzeniu nieważności decyzji	798
389. Nieważność decyzji dotyczącej sprawy już poprzednio rozstrzygniętej inną decyzją ostateczną	800
390. Nieważność decyzji a stwierdzenie nieważności decyzji zależnej	800

Rozdział 16

Uchylenie lub zmiana decyzji ostatecznej	803
391. Zakres działania przepisów o uchyleniu lub zmianie decyzji ostatecznej	803

Rozdział 17

Wygaśnięcie decyzji	807
392. Wygaśnięcie decyzji w sprawie karty podatkowej wskutek zaniedbania obowiązku informacyjnego	807

393. Wygaśnięcie z mocy prawa decyzji o odroczeniu terminu płatności lub rozłożeniu zaległości podatkowej na raty	808
394. Wygaśnięcie z mocy prawa decyzji w sprawie stwierdzenia nadpłaty podatku	809

Rozdział 18

Kary porządkowe	811
395. Kara porządkowa za niestawienie się na wezwanie organu podatkowego	811
396. Wezwanie do osobistego złożenia dokumentu w organie podatkowym a nałożenie kary porządkowej za niewykonanie wezwania	814
397. Odmowa odpowiedzi na poszczególne pytania a nałożenie kary porządkowej	815
398. Granice nakładania kar porządkowych	815

Rozdział 19

Koszty postępowania	817
399. Otwarty katalog kosztów postępowania	817
400. Niezbędne elementy postanowienia w sprawie kosztów postępowania, jakie ma ponieść strona	818
401. Zwrot kosztów podróży stronie, świadkom, biegłym i tłumaczom	819
402. Tryb i zasady zwrotu kosztów podróży i innych należności	820
403. Koszty sporządzania przez organ podatkowy kserokopii akt sprawy	822
404. Koszty opinii biegłego	826
405. Koszty opinii biegłego w przypadku kwestionowania przez organ podatkowy wartości zbywanych rzeczy lub praw majątkowych	827
406. Koszty postępowania a koszty uczestnictwa w postępowaniu na przykładzie kosztów oględzin	828

Rozdział 20

Czynności sprawdzające	832
407. Kary porządkowe w ramach czynności sprawdzających	832
408. Obowiązek dostarczania oryginałów dokumentów i ewidencji podatkowych do siedziby organu w ramach czynności sprawdzających	833
409. Pełnomocnictwo w trakcie czynności sprawdzających	836
410. Wybór zakresu informacji w trakcie „kontroli krzyżowej”	837
411. Czynności sprawdzające a postępowanie dowodowe	838
412. Ocena skutków prawnych czynności sprawdzających do stosowania sankcyjnych stawek w podatkach majątkowych	839

Rozdział 21

Kontrola podatkowa	841
413. Protokół kontroli a obowiązek podpisania go przez kontrolowanego	841
414. Oświadczenie majątkowe składane w toku kontroli podatkowej i postępowania podatkowego	843
415. Materialny charakter terminu złożenia zastrzeżeń lub wyjaśnień do protokołu kontroli	846

Spis treści

416. Zakaz wszczynania ponownej kontroli podatkowej w sprawach rozstrzygniętych decyzją ostateczną	848
417. Powtarzanie kontroli w tym samym stanie faktycznym i prawnym a zasada budzenia zaufania do organów podatkowych	849
418. Kontrola podatkowa a postępowanie kontrolne (podatkowe)	851
419. Dowody zebrane z naruszeniem przepisów o kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy	855
420. Kontrola podatkowa przedsiębiorcy – warunki wynikające z ustawy o swobodzie działalności gospodarczej	856
421. Przesłanka zawieszenia kontroli podatkowej	858
422. Metoda liczenia czasu kontroli u przedsiębiorcy	859
423. Reprezentant kontrolowanego a pełnomocnik	863
424. Reprezentant kontrolowanego a postępowanie zabezpieczające w toku kontroli podatkowej	863
425. Skarga do sądu administracyjnego na postanowienie o kontynuowaniu kontroli podatkowej w firmie przedsiębiorcy po wniesieniu sprzeciwu	866
426. Wynik kontroli i protokół kontroli a skarga do sądu administracyjnego	868
LITERATURA	873
WYKAZ ORZECZNICTWA	879
SKOROWIDZ	923

WYKAZ SKRÓTÓW

1. Akty prawne

- VI dyrektywa – szósta dyrektywa Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw Państw Członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku (Dz. Urz. WE L 145 z 13.06.1977, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 9, t. 1, s. 23, z późn. zm.)
- dyrektywa 2006/112/WE – dyrektywa 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE L 347 z 11.12.2006, s. 1, z późn. zm.)
- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 380 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1137)
- k.k.s. – ustawa z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 186 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 23 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1578)
- o.p. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.)
- p.p.s.a. – ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 718 z późn. zm.)
- pr. cel. – ustawa z dnia 19 marca 2004 r. – Prawo celne (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 858 z późn. zm.)
- pr. not. – ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 164 z późn. zm.)
- pr. upadł. – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 233 z późn. zm.)

p.u.s.a.	– ustawa z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1066)
TWE	– Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (wersja skonsolidowana: Dz. Urz. UE C 321E z 29.12.2006, s. 37)
u.d.j.s.t.	– ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 198)
u.f.p.	– ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.)
u.g.n.	– ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1774 z późn. zm.)
u.i.c.t.u.	– ustawa z dnia 9 maja 2014 r. o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz. U. poz. 915)
u.i.d.p.	– ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1114 z późn. zm.)
u.k.s.	– ustawa z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 720 z późn. zm.)
u.k.s.c.	– ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 623)
u.k.w.h.	– ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 790 z późn. zm.)
u.p.a.	– ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 752 z późn. zm.)
u.p.c.c.	– ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 223 z późn. zm.)
u.p.d.o.f.	– ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.)
u.p.d.o.p.	– ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 851 z późn. zm.)
u.p.e.a.	– ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 599 z późn. zm.)
u.p.s.d.	– ustawa z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 205 z późn. zm.)
u.p.t.p.a.	– ustawa z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz. U. Nr 11, poz. 50 z późn. zm.)
u.p.t.u.	– ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 710 z późn. zm.)
u.r.	– ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1047)
u.s.d.g.	– ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 584 z późn. zm.)
ustawa o KRS	– ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 687 z późn. zm.)

u.s.u.s.	– ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 963 z późn. zm.)
u.t.d.	– ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1414 z późn. zm.)
u.u.i.s.	– ustawa z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędach i izbach skarbowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 578)
u.z.o.n.	– ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.)
u.z.p.d.	– ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. Nr 144, poz. 930 z późn. zm.)

2. Czasopisma i inne oficjalne publikatory

AUW	– Acta Universitatis Wratislaviensis
Biul. Skarb.	– Biuletyn Skarbowy Ministerstwa Finansów
Biul. SN	– Biuletyn Informacyjny Sądu Najwyższego
CBOSA	– Centralna Baza Orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych
CEIDG	– Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
DGP	– Dziennik Gazeta Prawna
DP	– Doradca Podatkowy, biuletyn Krajowej Izby Doradców Podatkowych
Dz. U.	– Dziennik Ustaw
Dz. Urz.	– Dziennik Urzędowy
Dz. Urz. MF	– Dziennik Urzędowy Ministra Finansów
M. Pod.	– Monitor Podatkowy
M. Praw.	– Monitor Prawniczy
NP	– Nowe Prawo
ONSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
ONSA WSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNCK	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej i Izby Karnej
OSNKW	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, Seria A
PiP	– Państwo i Prawo
POP	– Przegląd Orzecznictwa Podatkowego

Wykaz skrótów

PP	– Przegląd Podatkowy
PPE	– Przegląd Prawa Egzekucyjnego
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
Prok. i Pr.-wkl.	– Prokuratura i Prawo – wkładka
Rec.	– zbiór orzeczeń sądów wspólnotowych (przed dniem 1 maja 2004 r.)
Sam. Teryt.	– Samorząd Terytorialny
SIP	– System Informacji Podatkowej, http://sip.mf.gov.pl
Zb. Orz.	– zbiór orzeczeń sądów wspólnotowych (po dniu 1 maja 2004 r.)
ZNSA	– Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego

3. Inne

ETPC	– Europejski Trybunał Praw Człowieka
ETS	– Europejski Trybunał Sprawiedliwości (do dnia 30 listopada 2009 r.)
KRS	– Krajowy Rejestr Sądowy
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
TSUE	– Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (od dnia 1 grudnia 2009 r.)
UOKiK	– Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
VAT	– podatek od towarów i usług (ang. <i>value added tax</i>)
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny

WSTĘP

Poprzednie wydanie książki (*Ordynacja podatkowa. 366 wyjaśnień i interpretacji*) opierało się na stanie prawnym z 2013 r. W polskim prawie podatkowym przez 3 lata przepisy potrafią się zmienić kilkadziesiąt razy. Procesowi temu poddana jest, niestety, również ordynacja podatkowa – polski „kodeks podatkowy”. Zmienność i nieprzewidywalność przepisów podatkowych jest bodajże największym problemem całego naszego systemu podatkowego. Skoro zaś pierwsze wydanie książki było pomyślane jako komentarz praktyczny, to najwyższy czas go uaktualnić.

W obecnym wydaniu Czytelnik znajdzie m.in. omówienie większości zmian, jakie przyniósł 2015 r. Ilość tych zmian jest duża, by nie powiedzieć – zbyt duża. O ile nowelizacje ordynacji podatkowej w latach 2013–2014 nie stanowiły szczególnego przełomu w przepisach, to już zmiany w latach 2015–2016 sięgają znacznie głębiej. O swoistym „festiwalu” nowelizacji może świadczyć choćby fakt, że same zmiany na 2016 r. mają swoje źródło w kilkunastu różnych ustawach. Zdarzało się, że zmieniano przepisy, które jeszcze nie zdążyły wejść w życie. Najszerza nowelizacja zawarta jest w ustawie z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1649 z późn. zm.). W książce omówiono takie nowe regulacje ustawowe, jak klauzula *in dubio pro tributario*, klauzula o przeciwdziałaniu unikaniu opodatkowania, nowe przepisy w zakresie właściwości organów podatkowych, interpretacji indywidualnych, pełnomocnictw, doręczeń drogą elektroniczną itp. Omówiono także wpływ nowelizacji przepisów prawa cywilnego w zakresie nowej definicji dokumentu na podatkowe postępowanie dowodowe. Treść książki uzupełniono o najnowsze orzecznictwo sądów administracyjnych i interpretacje Ministra Finansów.

Tak jak pierwsze wydanie, niniejsze opracowanie było pisane przede wszystkim z myślą o codziennej praktyce osób zajmujących się w Polsce podatkami – przedsiębiorców, księgowych, doradców podatkowych, radców prawnych, adwokatów, stąd wynika tak szerokie oparcie treści książki na poglądach judykatury. W książce przywołano ponad 1400 orzeczeń sądów. Mam nadzieję, że książka i prezentowane w niej treści pomogą Czytelnikowi w codziennych, niełatwych kontaktach z aparatem skarbowym i będą pomocne w ewentualnych sporach przed sądami administracyjnymi.

autor

CZĘŚĆ PIERWSZA

ZOBOWIĄZANIA PODATKOWE

Rozdział 1

ZAKRES STOSOWANIA PRZEPISÓW ORDYNACJI PODATKOWEJ

1. Cel uchwalenia ordynacji podatkowej

Większość przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.) weszła w życie dnia 1 stycznia 1998 r. (niektóre z nich weszły w życie z dniem ogłoszenia ustawy, tj. dnia 13 listopada 1997 r.), zastępując przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (tekst jedn.: Dz. U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486 z późn. zm.), dekretu z dnia 16 maja 1956 r. o umarzaniu i udzielaniu ulg w spłacaniu należności państwowych (Dz. U. Nr 17, poz. 92 z późn. zm.), ustawy z dnia 21 grudnia 1958 r. o szczególnym trybie ściągania zaległości z tytułu niektórych zobowiązań właścicieli nieruchomości wobec Państwa (Dz. U. Nr 77, poz. 398 z późn. zm.) oraz przepisy szczególne postępowania w sprawach zobowiązań podatkowych zawarte w dziale III ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 23 z późn. zm.). Zamierzeniem ustawodawcy, co wynika z treści art. 1 o.p. oraz uzasadnienia projektu ustawy, było stworzenie „kodeksu podatkowego”, obejmującego zarówno ogólne podatkowe prawo materialne, jak i postępowanie podatkowe. Według uzasadnienia projektu tej ustawy celem regulacji było: „Skodyfikowanie w jednym akcie prawnym rangi ustawowej ogólnego prawa podatkowego, co – wzorem przedwojennej Ordynacji podatkowej – powinno w istotnym stopniu przyczynić się do upowszechnienia tego prawa, równocześnie zaś ułatwić jego stosowanie” (zob. uzasadnienie projektu ustawy – Ordynacja podatkowa, druk sejmowy nr 1177, s. 2, Sejm II kadencji). Przepisy ordynacji podatkowej powinny więc stanowić bazę, podstawowy wzorzec dla wykładni przepisów podatkowego prawa materialnego, zawartego w ustawach szczegółowych, oraz regulować w sposób kompleksowy zagadnienia proceduralne związane z obowiązkami podatkowymi.

2. Zakres przedmiotowy ustawy

Zgodnie z art. 1 o.p. ustawa normuje:

- 1) zobowiązania podatkowe;
- 2) informacje podatkowe;
- 3) postępowanie podatkowe, kontrolę podatkową i czynności sprawdzające;
- 4) tajemnicę skarbową.

Tak określony zakres przedmiotowy spotkał się z krytyką doktryny. Podkreśla się, że zakres ten nie jest kompletny i nie oddaje w sposób dokładny zawartej w ustawie materii, poszerzanej przez kolejne nowelizacje (por. S. Babiarczy, B. Dauter, B. Gruszczyński, R. Hauser, A. Kabat, M. Niezgódka-Medek, *Ordynacja podatkowa. Komentarz*, Warszawa 2004, s. 13). Nie zagłębiając się w dyskusję na tle doktrynalnym, należy jednak zauważyć, że z punktu widzenia interesów podatnika (szczególnie podatnika-przedsiębiorcy) istotnego znaczenia nabiera sens wyrażenia zawartego w art. 1 pkt 3 o.p. Ustawodawca, wymieniając postępowanie podatkowe, kontrolę podatkową i czynności sprawdzające, wprowadził je następnie w podobnie nieuporządkowanej kolejności do przepisów działu IV, V i VI ordynacji podatkowej. Kolejność ta jest wynikiem czystego przypadku, gdyż gdyby normodawca chciał zachować istotę poszczególnych regulacji, to kolejność działów powinna być następująca: czynności sprawdzające (wstępna, czysto „techniczna” ocena działań podatnika pod kątem zgodności z warunkami formalnymi zawartymi w przepisach materialnego prawa podatkowego), kontrola podatkowa (merytoryczna ocena działań podatnika pod kątem zgodności z warunkami formalnymi i materialnymi zawartymi w przepisach materialnego prawa podatkowego, oparta na postępowaniu dowodowym, kończąca się opinią organu – protokołem kontroli) i postępowanie podatkowe (merytoryczna ocena działań podatnika pod kątem zgodności z warunkami formalnymi i materialnymi zawartymi w przepisach materialnego prawa podatkowego, oparta na postępowaniu dowodowym, kończąca się wymiarem podatku – decyzją podatkową). Wbrew pozorom wymieniona kolejność działań aparatu skarbowego ma duże znaczenie dla pełnej realizacji gwarancji procesowych podatnika, a obserwowane w praktyce przypadki wzajemnego przenikania się tych działań nie powinny mieć miejsca. Dla przykładu w trakcie wszczętego postępowania podatkowego nie powinno się wszczynać kontroli podatkowej lub dokonywać czynności sprawdzających. Wynika to nie tyle z systematyki ustawowej, która może sugerować równoważność poszczególnych instytucji, ile przede wszystkim z istoty poszczególnych regulacji i celów, jakim służą. Czynności sprawdzające to wstęp do ewentualnej kontroli lub postępowania podatkowego. Kontrola podatkowa to z kolei wstęp do postępowania podatkowego. Tylko taka kolejność oddaje sens i cel poszczególnych regulacji. Gwarancje procesowe podatnika zakreślają w najszerszy sposób przepisy działu IV, gdzie mamy do czynienia z postępowaniem wymiarowym, poprzedzającym wydanie decyzji podatkowej. Trzeba zauważyć, że w zasadzie tylko postępowanie wymiarowe podlega ocenie sądów administracyjnych, powołanych do kontroli działań administracji publicznej. Na etapie kontroli podatkowej, kończącej się protokołem kontroli, który nie podlega kognicji sądów administracyjnych, gwarancje procesowe podatnika doznają istotnych ograniczeń, a w trakcie czynności sprawdzających, które nie muszą być w żaden sposób dokumentowane, są one tylko zaakcentowane, gdyż rola podatnika sprowadza się tu w zasadzie wyłącznie do okazywania dokumentów i deklaracji. Dokonywanie w trakcie postępowania podatkowego czynności sprawdzających czy wszczynanie kontroli podatkowej musi więc prowadzić do naruszenia przepisów działu IV, dających podatnikowi najszerszą ochronę.

Powyższą konstatację potwierdzają zasady rządzące postępowaniem kontrolnym, prowadzonym przez organy kontroli skarbowej w trybie przepisów rozdziału 3 ustawy

z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 720 z późn. zm.). Zgodnie z art. 13 ust. 3 u.k.s. organ kontroli skarbowej może w ramach prowadzonego postępowania kontrolnego (będącego *de iure* postępowaniem podatkowym; zob. art. 31 ust. 2 pkt 3 u.k.s.) przeprowadzić kontrolę podatkową. Nie oceniając zasadności wprowadzenia takiej regulacji (a jest ona mocno kontrowersyjna), trzeba zauważyć, że ten wyjątek od przedstawionych wyżej zasad potwierdza, że ustawodawca musiał go wprowadzić do ustawy o kontroli skarbowej, gdyż nie można go wywieść z przepisów ordynacji podatkowej. Gdyby było inaczej, to na mocy odesłania zawartego w art. 31 ust. 1 u.k.s. wprowadzanie przepisu art. 13 ust. 3 u.k.s. byłoby zupełnie zbędne.

Niestety, zmiana dokonana od dnia 1 stycznia 2016 r. w art. 282a § 2 o.p., gdzie w pkt 3 przewidziano, że zakaz wszczynania kontroli podatkowej w zakresie spraw rozstrzygniętych decyzją ostateczną organu podatkowego nie dotyczy przypadku, gdy kontrola podatkowa jest niezbędna do przeprowadzenia postępowania w sprawie stwierdzenia nadpłaty, burzy wskazaną wyżej systematykę i dlatego należy ocenić tę zmianę negatywnie. Podkreślając „niezbędność” kontroli, ustawodawca bardziej używa nowej regulacji jako elementu „odstrasżającego” od składania wniosków o stwierdzenie nadpłaty, niż jako uzasadnione i konieczne przełamania systematyki ustawy.

Przyjmując w art. 1 o.p. zakres przedmiotowy ustawy, ustawodawca wyraźnie ograniczył informacje podatkowe od postępowania podatkowego, kontroli podatkowej i czynności sprawdzających. Wydaje się zatem zasadne twierdzenie, że po wszczęciu jakiegokolwiek z powyższych postępowań i wobec braku odesłania do przepisów regulujących informacje podatkowe organ podatkowy nie może już sięgać do przepisów rozdziału 11 działu III ordynacji podatkowej. Ograniczenie to nie dotyczy organów kontroli skarbowej; zob. art. 33 i n. u.k.s.

3. Zasada *in dubio pro tributario*

Ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1197) wprowadzono do ordynacji podatkowej przepis art. 2a, zawierający zasadę *in dubio pro tributario* o treści: „Nie dające się usunąć wątpliwości co do treści przepisów prawa podatkowego rozstrzyga się na korzyść podatnika”.

Dyspozycja normy, zawartej w art. 2a o.p., odnosi się literalnie wyłącznie do „podatników”, nie regulując sytuacji płatników, inkasentów, następców prawnych i osób trzecich odpowiedzialnych za zobowiązania podatkowe podatników. Dostrzegając tę niekonsekwencję ustawodawcy oraz mając na uwadze inne wątpliwości związane z nowym przepisem, Minister Finansów w interpretacji ogólnej z dnia 29 grudnia 2015 r., PK4.8022.44.2015, Dz. Urz. MF z 2016 r. poz. 4, stwierdził zasadnie, że: „Art. 2a Ordynacji podatkowej odnosi się w swojej treści jedynie do podatnika. Nie ma jednak żadnych uzasadnionych powodów, które uniemożliwiałyby stosowanie tego przepisu także w sprawach innych podmiotów obciążanych obowiązkami wynikającymi z przepisów prawa podatkowego – płatników, inkasentów, następców prawnych podatnika

Marek Kwietko-Bębnowski – doradca podatkowy prowadzący własną kancelarię od ponad 25 lat; członek Państwowej Komisji ds. Doradztwa Podatkowego II, III, V i VI kadencji, w latach 2002–2010 członek Krajowej Rady Doradców Podatkowych, w tym jej wiceprzewodniczący odpowiedzialny za współpracę z parlamentem i Ministerstwem Finansów; autor wielu artykułów o tematyce podatkowej, współautor komentarza do ustawy o doradztwie podatkowym (2. wydanie, Warszawa 2015).

Publikacja stanowi praktyczny komentarz do przepisów ordynacji podatkowej oparty przede wszystkim na orzecznictwie NSA. Jest opracowaniem, które będzie przydatne w toku procedur podatkowych oraz postępowań sędowo-administracyjnych i jednocześnie najobszerniejszym na rynku zbiorem aktualnego orzecznictwa sądowego (ponad 1500 przywołanych orzeczeń) w sprawach związanych ze stosowaniem przepisów ordynacji podatkowej, co może w sposób decydujący pomóc we wzmocnieniu argumentacji sporządzanych pism procesowych, w tym skarg do sądu. Książka, wskazując kierunki wykładni stosowane przez sądy, wypełnia lukę pomiędzy komentarzami do ustawy a codzienną, podatkową rzeczywistością.

W opracowaniu znajdziemy wyjaśnienia dotyczące m.in.:

- interpretacji indywidualnych,
- nadpłat i ich oprocentowania,
- przedawnienia zobowiązań podatkowych,
- odpowiedzialności osób trzecich, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności członków zarządu osób prawnych,
- pułapek proceduralnych związanych ze stosowaniem przepisów procesowych.

W drugim wydaniu książki omówiono nowe regulacje ustawowe, w tym m.in.: klauzulę *in dubio pro tributario*, klauzulę o przeciwdziałaniu unikania opodatkowania, nowe przepisy w odniesieniu do właściwości organów podatkowych, interpretacji indywidualnych, pełnomocnictw oraz doręczeń drogą elektroniczną. Ukazano również wpływ nowelizacji przepisów prawa cywilnego w zakresie nowej definicji dokumentu na podatkowe postępowanie dowodowe.

Publikacja skierowana jest zarówno do przedsiębiorców, jak i do osób zawodowo zajmujących się prawem podatkowym (księgowych, doradców podatkowych, adwokatów i radców prawnych).

9788380927674 W02P01

ISBN 978-83-8092-767-4

9 788380 927674

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLWUER.PL
WWW.PROFINFO.PL

CENA 239 ZŁ (W TYM 5% VAT)